

2. Громова Г. Інструменти вимірювання толерантності до невизначеності. Адаптація тесту «шкала толерантності до невизначеності» Н. Карлетона. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. Вип. 47(50). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/> (дата звернення: 10.03.2024).

3. Ковальчук В. А. Освітньо-виховні системи закладів середньої освіти : навчально-методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 120 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/28933/1/%> (дата звернення: 5.03.2024).

4. Ратніков В. Невизначеність як світовий феномен та його прояви в освіті. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2023. 29(1). С. 180–201. URL: <https://philosopheducation.com/index.php/> (дата звернення: 14.02.2024).

5. Поспелова І., Косьянова О., Клос Г. Особливості соціально-психологічної адаптації осіб із різним ставленням до невизначеності. *Наука і освіта*. 2023. № 2. С. 110–120. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2023/2_2023/17.pdf (дата звернення: 12.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-393-7-3>

Горецька Н. М.,
студент кафедри психології
ПраТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна академія управління персоналом»
Науковий керівник: Раєвська Я. М.,
доктор психологічних наук,
професор кафедри психології
ПраТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна академія управління персоналом»

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СТВОРЕННЯ СІМ'Ї

Протягом перших шести місяців 2023 року в Україні помітно зменшилася кількість весіль на 17% порівняно з минулим роком. За цей період було укладено лише 86 028 шлюбів, що в порівнянні з 103 903 у 2022 році. Також зафіксоване збільшення розлучень, яке становить третину відповідно до аналізу експертів. Цей тренд може вказувати на зміни в соціальних та психологічних умовах, що впливають на сімейні відносини українців. Впродовж перших шести місяців 2023 року було

10,139 випадків розірвання шлюбу, що є збільшенням на третину порівняно з аналогічним періодом минулого року. Ці дані вказують на загальний тренд до збільшення розлучень у країні, і детальний аналіз їх може допомогти в розумінні причин та факторів, що спричиняють ці зміни.

Підготовка до сімейного життя є важливим та складним процесом, який вимагає глибокого розуміння та готовності молодих людей до побудови стійких відносин у подружньому житті. Особливо ця проблематика актуальна в контексті зростаючої тенденції до раннього укладання шлюбу.

Наукова література та практика підтверджують, що багато молодих людей стикаються з труднощами, пов'язаними з психологічною невідповідністю до сімейного життя. Це може включати недостатній рівень психологічних знань, відсутність розвинених міжособистісних навичок та проблеми вирішення конфліктів. Також важлива є відсутність умінь виявляти емпатію, взаємоповагу та турботу.

Ці труднощі можуть призвести до незадоволення, розчарування та втрати впевненості в собі у молодих подружжях. Часто ці пари не бажають працювати разом над покращенням сімейних відносин, що призводить до зниження мотивації у шлюбі.

Розлучення часто стають результатом нерозуміння, недовіри, нещирості та фінансових труднощів, що виникають після вступу у шлюб. Загалом можна зазначити, що молоді пари часто не усвідомлюють складнощів, пов'язаних із сімейним життям, перед вступом у шлюб, і мають ілюзорні уявлення про майбутнє разом.

Війна між росією і Україною серйозно впливає на різні аспекти суспільства, включаючи готовність до шлюбу та кількість розлучень. Важливо враховувати, що військовий конфлікт створює складні умови та стрес для населення, що може вплинути на їхнє особисте та сімейне життя [1; 2; 3; 4; 5; 6].

У нашому дослідженні ми використали: тест-карту оцінки готовності до сімейного життя І. Ф. Юнди, методика діагностики міжособистісних стосунків Лірі, методика дослідження стилю поведінки в конфлікті К. Томаса, методика діагностики рівня емпатійної здатності В. Бойко; опитувальник рольових очікувань й домагань у шлюбі О. Волкової, Г. Трапезнікової.

В результаті здійснення кореляційного аналізу вдалось встановити, що готовність до подружнього життя у студентської молоді прямо корелює з установкою на значущість соціальної активності майбутнього подружжя для стабільності сімейних стосунків. Це означає, що чим більше молодь готова до сімейного життя, тим більше вони цінують соціальну активність як важливий фактор для підтримки

міцних сімейних відносин. Такий результат може вказувати на важливість спільної діяльності та взаємодії в майбутній сім'ї для збереження її стабільності та щастя.

Задоволеність партнером обернено корелює з конкуренцією, тобто прагненням задовольнити свої інтереси на шкоду іншим. Тобто чим більш людина схильна до конкуренції, тим менше вона задоволена партнером. Коли людина більш схильна до конкуренції, вона менше задоволена своїм партнером, і навпаки. Це свідчить про те, що особистості, які більше налаштовані на конкуренцію, вони прагнуть задовольнити свої інтереси навіть за рахунок інших, і відповідно можуть мати меншу задоволеність від партнерства. Такі особистості можуть бути більш сконцентровані на своїх власних успіхах та досягненнях, ніж на підтримці та розвитку відносин з партнером.

Готовність до народження дитини прямо корелює з раціональним каналом емпатії. Тобто, чим більше респонденти схильні спрямовувати увагу, сприймання та мислення на оточуючих, на їх стан, проблеми, поведінку, тим більше вони готові до народження дитини. Високий рівень раціональної емпатії може свідчити про здатність особи зосередитися на потребах та емоціях інших людей, включаючи дитину, і бути готовими взяти на себе відповідальність за їх добробут та розвиток.

Готовність партнера до народження дитини прямо корелює з прагненням до реалізації господарсько-побутових функцій сім'ї респондента. Тобто, чим більше їх майбутній партнер готовий до народження дитини, тим більше дані респонденти виражають прагнення до реалізації господарсько-побутових функцій сім'ї. Чим більше майбутній партнер виявляє готовність до створення сім'ї та народження дитини, тим більше респонденти висловлюють бажання брати на себе обов'язки та відповідальність за господарські та побутові аспекти сімейного життя. Це може свідчити про здатність пари до спільної організації та виконання рутинних обов'язків, що виникають у сімейному житті, та їхню готовність приймати роль дбайливих та відповідальних батьків.

Готовність партнера до народження дитини також прямо корелює з авторитарним стилем ставлення до оточуючих. Тобто, респонденти, партнери яких готові до народження дитини, відчують себе більш впевнено, енергійно, та вимагають до себе поваги. Авторитарний стиль ставлення може проявлятися у бажанні контролювати своє життя та вести, виявляти вплив на інших та ставити вимоги до них. Цей зв'язок може бути пов'язаний з бажанням забезпечити безпеку, стабільність та комфортне середовище для майбутньої дитини, яке

відображається у впевненості та активному прагненні до влади й управління відносинами.

Отже, в результаті нашого дослідження ми встановили, що на готовність до шлюбу і сімейного життя у студентської молоді можуть впливати: установка на значущість соціальної активності майбутнього подружжя, уникнення конкуренції в стосунках, розвиненість раціонального каналу емпатії, готовність приймати на себе господарсько-побутову функцію та елементами авторитарного стилю ставлення до оточуючих. Загалом, ці фактори разом формують важливі аспекти готовності до шлюбу та сімейного життя у студентської молоді, що може бути важливою інформацією для подальшого розвитку програм та підтримки молодих сімей.

Список використаних джерел:

1. Виговська С., Кружаліна, Ю. Готовність студентської молоді до сімейного життя у контексті сучасного інформаційного простору. *Вісник Книжкової палати*, (1), 2010. С. 46–50.

2. Карасевич А. П. Формування готовності студентської молоді до створення сім'ї. Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю, 13. 2009. 234 с.

3. Лисенко Л. М., Глущенко Н. В. Психологічні особливості готовності до шлюбу та сімейного життя в юнацькому віці. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія*, (42(2)), 2012. С. 62–72.

4. Психологія сім'ї навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Помиткіна, В. В. Злагодух, Н. С. Хімченко, Н. І. Погорільська. К. : НАУ, 2011. 272 с.

5. Сидоренко, А. В. Чинники, що обумовлюють готовність студентської молоді до сімейного життя. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*, (3), 2013. С. 233–238.

6. Чанцева-Коваленко О. М. Проблема формування готовності до сімейного життя та відповідального батьківства у молоді. *Психологічний часопис*, (1), 2015. С. 98–101.